

§ 57. Stanovy družstva. Uznání úřední.

Každé společenstvo vodní má míti statuta, ředitelství a představenstvo, které je zastupuje na venek. Aby společenstvo vodní mělo platnost právní v životě veřejném a občanském, potřebí, by uznáno bylo od příslušného úřadu správního. Listina, kterou úřad společenstvo uznává, statuta, seznamení členů a podpisy těch, již na místě představenstva podpisují, vše to budiž ve zvláštní knize (knize vodní) zapsáno a každá změna v tom učiněná budiž tam připomenuta. Tato kniha vodní vedena buď u úřadu a každému buď dovoleno, aby v ni nahlédl (§ 22. zákoníka říšského).

I. Vodní družstvo požívá ve správě své určité autonomie a organizace jeho spočívá na stanovách, na nichž usnesla se valná hromada členů družstva a které byly vodo-právním úřadem uznány za zákonu neodporující.

Družstvo tudíž upravuje si samo stanovami vzájemný právní poměr členstva mezi sebou a právní poměr členů k celku, resp. k jeho orgánům. Zejména ponecháno jest autonomii družstva stanoviti poměr členstva na výhodách družstevního podniku a na výhodám těm korespondujících povinnostech jednotlivých členů, dále určiti obor působnosti družstevních orgánů.

Jest jisto, že ustanovení stanov nemohou odporovati imperativním předpisům zákonným, nýbrž že musí se pohybovati v rámci zákona a smějí se od jeho norem odchylovati pouze tehdy, kde zákon to výslovně připouští (v případě §§ 66. a 67. jednajících o míře družstevních příspěvků).

Z toho plyne, že autonomie družstva není neobmezená, že stanovy musí obsahovati ta zákonná ustanovení, která zákon imperativně přikazuje, že však v ostatních všech případech, zákonem neupravených, platí sebeurčovací právo družstva, které pro úpravu právních poměrů družstevních jest mimo výše zmíněné imperativní normy zákonné, jedině rozhodné, a že posléze bude lze použití ustanovení §§ 66. a 67. pouze suppletorně, jestliže stanovy nemají speciálních ustanovení.

V dodatku k tomuto řu otištěny jsou „V z o r n é s t a n o v y vodního družstva“, vydané zemědělskou radou pro Čechy, v nichž ležatým písmem připojeny jsou patřičné po-

známky, upozorňující buď na příslušný předpis zákona, buď na odchylné nynější právní nazírání na konkrétní statutární normu.

Jest zodpovědět otázku, jakým způsobem usnášejí se družstevníci na původních neb později měněných stanovách. Jest dnes nesporno, že k usnesení o stanovách (ať již jde o stanovy původní neb o pozdější jich změnu) není potřeba jednohlasnosti, nýbrž že postačí prostá většina odevzdaných hlasů počítaných dle zásady vyznačené § 56. t. j. při podnicích melioračních dle plošné výměry půdy do svazku družstevního pojaté, při družstvech ochranných a regulačních, pak dle ceny chráněných objektů.

Jest však sporno, z jakého celkového počtu hlasů má býti prostá většina počítána, zda postačí většina hlasů odevzdaných či zda většina ta se počítá z veškerých hlasů, náležejících všem členům družstva, byť i v dotyčné valné hromadě přítomni nebyli a tudíž nehlasovali.

Starší spisovatelé (též Randa) klonili se k názoru prvému a spokojovali se většinou zjištěnou dle počtu hlasů odevzdaných. Názor svůj opírali argumentem a contr. z předpisu zákona, který vyžaduje výslovně pouze pro zřízení družstva většiny počítané z celkového počtu členstva.

Naproti tomu nynější směr (tak i Pantůček) hájí názor opačný, ke kterému přiklonila se i praxe správního soudu, takto uvažující: Dle § 61. má družstvo stejným způsobem, jak předepsáno jest v § 58., upravit stanovami práva a povinnosti týkající se členů družstevních, zejména pak podle jaké míry se náklad rozvrhuje a jaká bude správa. Ježto pak v § 58. se výslovně odvolává na § 56., který předpisuje pro utvoření se družstev počítání hlasů dle velikosti plochy všech zúčastněných pozemků, resp. dle ceny všech chráněných objektů, bylo tím jasně vyjádřeno, že úprava právních poměrů družstevníků stanovami má se státi dle stejného principu většiny, jaký jest předepsán § 58. pro volbu družstevního výboru.¹⁾ Z toho následuje, že k odhlasování stanov při družstvu melioračním potřeba jest takové většiny, která reprezentuje více než polovinu veškeré plochy pozemkové do

¹⁾ Srov. Budw. 3999 A ai 1905.

svazku družstevního pojaté, při družstvech ochranných a regulačních pak takové většiny, která reprezentuje více než polovinu ceny objektů regulací toku nebo ochrannými stavbami chráněných.

Na otázku, do které doby má se družstvo na stanovách usnésti, lze s poukazem na § 57. odvěti, že státi se má tak dříve, než vysloveno bylo uznání družstva úřadem, z čehož a contr. plyne, že úřad nesmí družstvo spíše uznati, dokud na stanovách zákonu neodporujících se neusnese. Jest naprosto neslučitelné s intencí zákona, družstvům určitou autonomii propůjčující, aby úřad přímo donucoval projektanty družstva k předložení stanov aneb dokonce, aby sám budoucímu družstvu stanovy předpisoval. Úřad má možnost a současně povinnost pouze odepřít uznání tvořícímu se družstvu, nebyly-li mu řádné stanovy předloženy.

Stanovy nepodléhají v pravém slova smyslu schválení vodoprávního úřadu, nýbrž mají býti jím zkoušeny co jeden z předpokladů právní existence družstva. Samozřejmě musí úřad při zkoumání tom vyšetřiti, zda statutární ustanovení nepřičí se normám zákonným, a shledá-li závady, vrátí je proponentům k opravě. Neshledá-li závad, potvrdí to visem na originálních stanovách.

Tentýž postup a tatáž většina jest při pozdější změně stanov.

Jest nesprávný názor, jakoby při změně stanov bylo družstvo povinno změnu tu úřadu pouze ohlásiti, aniž by snad úřadu příslušelo právo odmítnouti uznání změny stanov. Stejně jako původní předložení prvých stanov cílí k tomu, aby dosaženo bylo právní existence družstva, kde tedy jest úřad bezesporně oprávněn, stanovy zákonu se přičící odmítnouti, má i při změně stanov právo, aby zkoušel dotyčné usnesení družstva do jeho platnosti a shledá-li, že usnesení to odporuje zákonu, má prohlásiti je zmatečným. To jest právo i povinnost úřadu, jímž dle zákona omezena jest autonomie vodního družstva.²⁾

II. Vodní družstvo, ať založeno bylo dobrovolnou úmluvou účastníků, ať výrokem vodoprávního úřadu, jímž přehlasovaná menšina byla donucena ke vstupu do tvořícího se druž-

²⁾ Srov. Budw. 3999 A ai 1905.

stva, nabývá „platnosti v životě veřejném a občanském“ teprve uznáním vodoprávního úřadu. Teprve byvši úředně uznáno může vodní družstvo svým jménem nabývatí práv neb podstupovati závazky, nabývatí majetku, žalovati a býti před soudem žalováno.

Před uznáním právní existence vodního družstva zůstávají proponenti pouze členy přípravného komité. Náklady na přípravné práce od nich za účelem zřízení vodního družstva vynaložené nemohou býti považovány za závazky družstevní a nemohou býti dle § 96. vymáhány politickou exekucí.³⁾ Právní jednání uzavřená před uznáním zakládají jen osobní ručení těch členů, kteří je uzavřeli anebo k nim předem nebo dodatečně přivolili. Až do úředního uznání jest asociace tato pouze společenstvím dle o. o. z.

Již při výkladu o tvoření se družstev dobrovolných bylo poukázáno na to, že uznání úřední není aktem konstitutivním, nýbrž deklaratorním; jím se vodní družstvo nezřizuje, aniž se jemu propůjčuje právní osobnost, nýbrž se pouze konstatuje, že družstvo vešlo v život způsobem zákonu odpovídajícím a organizace jeho že zákonu neodporuje.

Z toho plyne, že vodoprávní úřad nerozhoduje o uznání dle volného svého uvážení, nýbrž že je vysloviti musí, není-li zde výše uvedených námitek. Mají tudíž interesenti právní nárok na uznání družstva a bylo-li jim odepřeno, mají možnost nález ten instanční cestou naříkati. (Odchylného názoru jest Krejčí ve Správním Obzoru 1913.)

Proti uznání mohou býti členstvem budoucího družstva činěny námitky opírající se o to, že družstvo nesleduje účelu dle zákona pro vodní družstvo jedině přípustného, že nebylo utvořeno v souhlase s ustanovením zákona aneb že jednotlivé body stanov zákonu odporují. Ježto, byly-li proti žádanému uznání družstva podány námitky, povstává vodoprávní spor, jest třeba zavéstí řádné kontradiktorní řízení a nálezem, podléhajícím opravným prostředkům, spor rozřešiti. Proti žádanému uznání nelze uplatňovati námitky, které byly buď rozhodnutím dle § 93. vyřízeny neb praekcludovány. Bylo-li vodní družstvo jednou úřadem pravoplatně uznáno, nemůže býti později jeho právní existence zájemníkem popírána.⁴⁾

³⁾ Srov. Budw. 8330 A ai 1911.

⁴⁾ Srov. Budw. 7864 A ai 1911.

Uznání vodního družstva dle § 57. obsahuje pouze výrok o řádném jeho utvoření se a jeho existenci, rozhodně však nepojímá v sobě jakýchkoli vodoprávních, v subjektivní práva třetích sahající opatření. Ty osoby, jichž práva nebyla dotčena již uznáním vodního družstva, nýbrž mohou býti teprve dotčena prováděním účelu družstevního, jsou teprve tehdy k odporu legitimovány, až úředně uznané družstvo obrátí se na vodoprávní úřad se žádostí, aby družstevní projekt snad do práv cizích sahající, a účel družstva dle stanov tvořící byl co vodní dílo vodoprávně schválen.⁵⁾

III. Jakmile vysloveno jest vodoprávním úřadem uznání a nabude právní moci, jest třeba utvoření se vodního družstva zapsati do vodní knihy.

Předmětem zápisu jest především uznávací listina a stanov družstevní. Vedle toho má býti ve vodní knize zapsáno, kdo byl za starostu zvolen (§ 59.) a vložen seznam členů družstva (pozemků i vlastníků) a podpisy osob, které dle dotčených usnesení za představenstvo podpisují. Listiny tvořící výkazy nebo doklady o těchto předmětech zápisu schovávají se ve zvláštní sbírce listin (§ 11. minist. nařízení ze dne 20. září 1872 č. 52. z. z.).⁶⁾

Všechny změny v datech a poměrech ve vodní knize zapsaných musí býti vodoprávnímu úřadu oznámeny. Do jaké lhůty se tak státi má, zákon nepraví. Dle § 7. uvedeného minist. nařízení státi se tak má neprodleně.

Význam zápisu ve vodní knihu jest čistě evidenční a nemá materiální moci průkazní. Slouží pouze k informaci jak úřadu, tak kteréhokoli zájemníka.

Vzorné stanovy vodního družstva.

Článek I.

Název, sídlo a účel vodního družstva.

§ 1.

Vlastníci pozemku (a nemovitostí) uvedených v seznamu k těmto stanovám připojené, tvoří podle ustanovení vodního zákona vodní družstvo s názvem: *Seznam, katastr členský má obsahovati tyto rubriky: a) jméno*

⁵⁾ Srov. Budw. 8927 A ai 1912.

⁶⁾ Viz výklad §§ 100—101.

a obydlí člena, b) číslo parcely, c) druh kultury, d) výměra (u melior. druž.), odhadní cena a cena meliorační (u druž. regul.), c) konkureční příspěvek.

§ 2.

Vodní družstvo má své sídlo v

§ 3.

Účelem vodního družstva jest (pouze některý z druhů uvedených v § 53, ač kombinace dvou není vyloučena) dle projektu, jenž bude předložen k úřednímu schválení, dále používání provedeného díla a udržování je v řádném stavu.

Článek II.

Členové, jich práva a povinnosti.

§ 4.

Členy vodního družstva jsou dočasní majitelé pozemků (a nemovitostí) do svazků vodního družstva pojatých na základě dobrovolné přihlášky (aneb úředního rozhodnutí).

Seznam pozemků a jich majitelů, jenž je k stanovám připojen, tvoří podstatnou součást stanov.

Při změně vlastnictví pojatého pozemku stane se nový majitel samočinně členem vodního družstva se všemi právy a závazky (§ 62. vodn. zák.).

Vodní družstvo může usnesením valné hromady po dohodě s dotýcnými majiteli o hrazení nákladu další pozemky do vodního družstva dle volného rozhodnutí přijati anebo pozemky pojaté do vodního družstva z něho propustiti; každou takovou změnu musí předseda ihned oznámiti okresnímu politickému úřadu k úřednímu záznamu.

Vodní družstvo je povinno k žádosti majitelově jednotlivé pozemky za podmínek § 63. v. z. dodatečně do družstva přijati anebo dle § 64., odst. 1.—3., z družstva propustiti, dále jest dle ustanovení § 64., odst. 4., i bez souhlasu majitelova oprávněno, pozemek z vodního družstva vyloučiti; nedocílí-li se dohody o podmínkách povinného přijetí, propuštění anebo vyloučení, rozhoduje k návrhu dotýčné strany okresní politický úřad.

§ 5.

Členové jsou oprávněni:

- a) užívati společně zařízení družstevních a výhod plynoucích z družstevního díla.
- b) účastniti se správy podniku dle stanov;
- c) bráti poměrnou účast na podporách vodnímu družstvu poskytovaných za podmínek povolovacích výnosů;
- d) dle ustanovení správy podniků (již tvoří výbor družstva a úřední správce stavby) konati práce, dodávati a dovážeti hmoty, pokud nebyly smlouvou zadány podnikateli. Peněžní náhrada stanovená za tyto výkony správou podniku zaúčtuje se zpravidla ve prospěch příspěvku,

- jenž onomu členu při rozvrhu společného nákladu dle §§ 22. a 23. stanov bude vyměřen a teprve přebytek se hotově vyplatí;
- e) bezplatně používati vykopané zeminy na svém pozemku, pokud jí dle uznání stavební správy podnik nepotřebuje.

§ 6.

Členové jsou povinni:

- a) přesně šetřiti stanov, usnesení výboru a valné hromady, předpisů provozovacích a udržovacích a podrobiti se nařízení předsedy;
- b) účastniti se jednání a prací vodního družstva, podporovati jeho snahy a hájiti jeho zájmy;
- c) přijati volbu do výboru (§ 12. stanov);
- d) odváděti včas zájmové příspěvky dle stanov vyměřené ať k účelům provádění neb k udržování společného podniku (§ 22.—24. stanov);
- e) trpěti na pojatých pozemcích provádění podniku dle schváleného projektu, provedená zařízení a jich udržování (pocházení zřízců a orgánů vodního družstva a úřadů, nutné skládky a dovoz materiálu při opravách a pod.);*)
- f) upozorniti neprodleně předsedu neb jeho náměstka na škody jakéhokoliv druhu na úpravách spozorované neb jim hrozící.

Článek III.

Vnitřní organizace vodního družstva.

§ 7.

Orgány vodního družstva jsou valná hromada, výbor a předseda.

§ 8.

Valnou hromadu tvoří shromážděné členstvo.

Každý člen může účastniti se valné hromady a své hlasovací právo vykonati buď osobně neb jiným členem družstva (velkostatek též členem správy účastněného statku), jež písemně na určitou dobu splnomocní, manželku, pokud se nerozhodla jinak, zastupuje manžel. — Za osoby právnické neb za osoby k samostatnému právnímu jednání nezpůsobilé nastupují jich zákonní (statutární) zástupci. — Spolumajitelé mohou hlasovati jen společně.

Ve valné hromadě má každý člen vodního družstva nejméně jeden hlas. Hlasy pro hlasování ve valné hromadě se nečítají dle počtu hlav, nýbrž dle hodnoty zájmu každého účastníka a to:

1. při melioraci má každý člen podle výměry svých pozemků na odvodnění neb povodňování účastněných do 1 ha — 1 hlas a za každý další 1 ha neb zlomek jeho 1 další hlas;

*) Pozn. Stane-li se škoda při udržovacích pracích, má vlastník pozemků nárok na náhradu.

2. při regulaci dle hodnoty zájmu své súčasněné nemovitosti do ... Kč 1 hlas a na každý další začatý tisíc Kč vždy o 1 hlas více (§§ 54. a 56. vodního zákona).

(Žádný člen nemůže však mít více než $\frac{2}{5}$ veškerých hlasů, i když by z jeho celkového zájmu větší počet hlasů vyplýval.)*

Hlasovací listinu všech členů vypracuje na tomto podkladě výbor dle návodu zástupce zemědělské rady a vyloží ji po 14 dnů u předsedy členům družstva k nahlédnutí a podání námitek, o čemž předseda musí členstvo způsobem v obci obvyklým súčasně uvědomiti; po té předloží předseda hlasovací listinu valné hromadě s podanými námitkami k usnesení.

Proti usnesení valné hromady lze si ztěžovati do 14 dnů u okresního politického úřadu, který rozhoduje (s konečnou platností), (§ 60. v. z.). (Odvolání přípustno.)

Každé hlasování ve valné hromadě, pokud tyto stanovy jinak nepředpisují, děje se nadpoloviční většinou hlasů přítomnými členy odevzdaných a počítaných dle hlasovací listiny.

§ 9.

Valnou hromadu svolává předseda způsobem v obci obvyklým (oběžníkem, veřejnou vyhláškou) a mimo to písemným pozváním oněch členů mimo obvod družstva bydlicích, jichž bydliště bylo předsedovi oznámeno; v pozvání (vyhlášce) jest uvést pořad jednání.

Řádná valná hromada koná se nejméně jednou v roce; mimořádnou valnou hromadu může předseda svolati, kdykoli to uzná za nutné, a je povinen ji svolati, žádá-li toho $\frac{1}{3}$ členů výboru družstva aneb členové družstva, zastupující aspoň jednu pětinu celkového zájmu.

O každé schůzi se vede zápis, obsahující učiněná usnesení s udáním poměru odevzdaných hlasů; k zápisu jest připojiti listinu přítomných.

K platnému usnášení se valné hromady je třeba, pokud stanovy tyto pro určité záležitosti (viz § 10., odst. j) a l) jinak nepředpisují, přítomností alespoň jedné pětiny členů zastupujících nejméně polovinu hlasů.

Nesejde-li se v ustanovenou dobu počet členů k platnému usnášení potřebný, může po uplynutí jedné hodiny konati se valná hromada, která se platně usnáší o témž pořadu jednání, bez ohledu na počet přítomných členů a jimi zastoupených hlasů, což jest v pozvání k valné hromadě výslovně poznamenati, s výjimkou předmětů uvedených v § 10. bod a, ch, j, l (při nichž jest třeba dle zákona usnesení většiny všech členů, nikoli jen hlasujících).

§ 10.

Valné hromadě přísluší:

- a) voliti výbor a přehližitele účtů (§§ 11., 16. a 19. stanov) (většinou všech členů).
- b) udíletí bližší směrnice pro jednání výboru v záležitostech dle § 15. stanov do jeho působnosti náležejících;

*) Tento odstavec se vypustí, není-li členu s majetkem přes $\frac{2}{5}$ celé plochy.

- c) zkoumati a schvalovati účetní závěrky výborem předložené, usnášeti se o rozpočtu a úhradě výdajů na příští správní rok, jímž je rok kalendářní;
- d) zmocňovati výbor k opatření prostředků uzavřením zápůjčky;
- e) usnášeti se o tom, má-li vodní družstvo přistoupiti jako člen k úvěrnímu společenstvu a upsati podíly;
- f) usnášeti se o rozvrhu nákladu na členy a vybírání členských příspěvků (§§ 22.—24. stanov);
- g) rozhodovati o stížnostech proti předsedovi a výboru družstva;
- h) usnášeti se o způsobu provedení podniku, o zahájení stavby, jakož i o změnách úředně schváleného projektu, které mezi prováděním nebo později jsou navrhovány; usnesení takové vyžaduje úředního souhlasu správce stavby a při větších změnách svolení subvenčních úřadů;
- ch) rozhodovati o dodatečném přijímání po případě propuštění aneb vyloučení pozemků dle §§ 63. a 64. v. z. (§ 4. stanov) a současně určití příslušné podmínky (*vyloučení jen nadpoloviční většinou všech členů*);
- i) rozhodovati o námitkách ve příčině hlasovacího práva jednotlivých členů (§ 8. stanov) (*pouze provisorně. Rozhodování o reklamacích, týkajících se práva volebního přísluší polit. úřadu (60. v. z.)*);
- j) usnášeti se o změnách stanov; ustanovení o rozvrhu stavebního nákladu lze změnití jen jednohlasným usnesením (§ 66. v. z.); *obě většinou všech členů*;
- k) zmocniti výbor ku přijímání zřízenců a určití jich počet, službu a požitky;
- l) usnášeti se většinou ($\frac{2}{3}$ hlasů) *všech členů* § 65. v. z. o rozchodu družstva, když byly před tím splněny veškeré závazky členů vůči družstvu a družstva vůči jiným osobám a bylo-li před tím zajištěno řádné udržování podniku; byla-li vodnímu družstvu poskytnuta podpora z prostředků státních a zemských, je platnost tohoto usnesení podmíněna předchozím souhlasem ministerstva zemědělství a zemského správního výboru.

V ý b o r.

§ II.

Výbor vodního družstva sestává z... členů a z... náhradníků, zvolených valnou hromadou ze středu členstva na dobu 3 let; volba koná se hlasovacími lístky a to nadpoloviční většinou hlasů čítaných dle § 8. těchto stanov (§ 56. v. z.)*) *a to ze všech členů.*

Volbu prokazuje zápis o valné hromadě.

Neobdrží-li kdo při volbě absolutní většiny hlasů, rozhodne užší volba a při rovnosti hlasů los.

*) Doporučuje se, aby členové z různých súčasťných obcí byli ve výboru poměrně zastoupeni.

§ 12.

Do výboru voliti lze jen ty členy vodního družstva, kteří dosáhli 21 let věku a jsou v plném užívání práv občanských a nejsou vyloučeni z práva voliti do obcí.

Každý člen vodního družstva je povinen pod pokutou 50 Kč volbu do výboru přijati a úřad do nové volby zastávati, není-li omluvy dle čl. 20. obecního zřízení, která připouští nepřijetí volby do obecního zastupitelstva. Kdo působil jako člen výboru po čas jednoho období, může být opět volen, není však povinen pro období následující volbu přijati.

§ 13.

Výbor usnáší se platně za přítomnosti nejméně poloviny všech členů nadpoloviční většinou hlasů přítomných (*vyjma volby představenstva § 16.*); hlasy čítají se dle hlav. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedajícího, jenž vždy hlasuje. O schůzích vede se zápis, obsahující učiněná usnesení s udáním poměru hlasů; k zápisu jest připojiti listinu přítomných.

§ 14.

Schůze družstevního výboru svolává předseda, uzná-li toho potřebu, aneb k podnětu úředního správce stavby, nebo žádá-li toho aspoň $\frac{1}{3}$ členů výboru.

Za stavebního období má výbor konati schůze zpravidla každého měsíce, nejméně však jednou za $\frac{1}{4}$ roku a po ukončení stavby aspoň jednou v roce.

Mimořádná schůze může být svolána kdykoliv k úradě o nutných záležitostech.

Ke schůzi dlužno pozvati členy výboru i náhradníky s uvedením pořadu jednání; náhradníci hlasují toliko v zastoupení nepřítomného člena, mohou se však vždy zúčastniti porady.

§ 15.

Do působnosti výboru spadají všeliké záležitosti, pokud nejsou vyhrazeny valné hromadě nebo i úřednímu správci stavby.

Výboru náleží zejména:

- a) prováděti usnesení valné hromady;
- b) činiti veškerá opatření potřebná k provedení a financování podniku a k dosažení veřejných subvencí, dle potřeby sjednati subvenční úmluvu a uzavřítí podle usnesení valné hromady potřebné výpůjčky meliorační (§ 10. lit. d) a e) stanov);
- c) zadati stavbu podnikateli za spolupůsobení zástupce rady zemědělské a sjednati smlouvu;
- d) dozírati na provádění podniku, zkoumati výkazy provedených prací a dodaných hmot a nařizovati příslušné výplaty na poukaz úředního správce stavby dle postupu provádění a po případě dle smlouvy s podnikatelem;

- e) zkoumati účetní doklady, sestavovati účetní závěrky a předkládati je po jich přezkoušení přehlížiteli účtů valné hromadě ke schválení; účetní závěrku dlužno po 14 dnů před valnou hromadu vyložit k nahlédnutí členstva; s účetní závěrkou jest předkládati valné hromadě výkaz došlých členských příspěvků se zvláštním uvedením zbylých nedoplatků;
- f) připravovati rozpočet na příští rok s návrhem na úhradu celkové potřeby a k tomu účelu připravovati zatímní rozvrh příspěvků na členy. Po ukončení stavby a po schválení kolaudačního účtu subvencujícími úřady jest předložiti konečné rozvržení příspěvků členských a u jednotlivých členů uvéstí výši jimi splacených zatímních příspěvků (záloh) (§ 23. stanov);
- g) ustanovovati družstevní zřízence dle zmocnění valné hromady a vydávati pro ně služební instrukce (§ 10. lit. k) stanov);
- h) vydávati předpisy pro užívání a udržování díla;
- i) dohlížeti na řádné udržování provedených staveb a činiti všechna opatření k provedení nutných oprav;
- j) voliti přehlídkovou komisi (§ 31. stanov);
- k) vésti ve stálé patrnosti družstevní členy a pozemky (katastr zájmu) a oznamovati nastalé změny okresnímu politickému úřadu;
- l) svolávati valnou hromadu dle potřeby a připravití pořad jednání.
- m) *verifikovati akt volby jak výboru, tak představenstva a to bez přípustnosti dalšího odvolání (§ 60).*

Článek IV.

Činovníci.

§ 16.

Výbor volí nadpoloviční většinou hlasů (přítomných) *všech členů výboru* počítaných dle hlav (§ 13. stanov), ze svých členů předsedu, místopředsedu, dále z členů anebo po případě i z nečlenů jednatele a pokladníka družstva. Nedocílí-li se většiny, rozhoduje užší volba a při rovnosti hlasů los. Jména a podpisy zvoleného předsedy a místopředsedy dlužno neprodleně oznámiti okresnímu politickému úřadu k záznamu ve vodní knize.

Volbu prokazuje zápis o schůzi.

Úřad předsedy a místopředsedy jest funkcí čestnou, náleží mu však náhrada nutných výloh, jichž uznání v pochybnosti přísluší výboru.

Jednatel a pokladník mohou býti honorováni, zejména nejsou-li členy družstva.

§ 17.

- a) *Předseda* zastupuje vodní družstvo na venek, řídí jednání výboru a valné hromady, provádí jejich usnesení, ověřuje zápisy o schůzích valné hromady a výboru, řídí a podpisuje spisy a dozírá na zřízence družstevní a na řádné udržování podniku.

Listiny, jež zakládají právní závazky, jakož i poukazy na výplaty částek vyšších 300 Kč, podepisuje mimo *předsedu* neb *místo-*

předsedu ještě jeden člen výboru, jehož jméno a podpis jest rovněž oznámíti okresnímu politickému úřadu k zaznamenání ve vodní knize (§ 16. stanov). Ujednání, jimiž se kladou závazky stavebnímu fondu družstva, musí býti též podepsány správcem stavby.

- b) Místopředseda zastupuje předsedu, je-li tento zaneprázdněn.
- c) Jednatel podporuje předsedu při vedení korepondence, připravuje veškerá písemná vyřízení, uschovává a vede v patrnosti družstevné spisy.

Pokladník přijímá na poukaz předsedy veškeré platy a vyplácí splatné částky podnikatelům, akordantům, dělnictvu, vede účty, uschovává účetní doklady, připravuje účetní závěrky a rozpočty a podává při výročních valných hromadách družstva pokladniční zprávu.

Nejsou-li jednatel a pokladník členy výboru, mají ve schůzích výboru jen hlas poradní.

§ 18.

Každý člen výboru je povinen pod pokutou 100 Kč přijati volbu za předsedu aneb místopředsedu, pokud obdobně nemá důvodu k odmítnutí volby za starostu obce.

Pokuty dle §§ 12. a 18. případnou udržovacímu fondu vodního družstva; ukládá je výbor a vybírá stejným způsobem jako příspěvky členské.

§ 19.

Přehlížitelé účtů, počtem dva, volí se valnou hromadou z jejího středu na dobu 3 let a nesmějí býti členy výboru.

Přehlížitelé účtů jsou povinni zkoumati výroční účty s doklady a podávati o výsledku zprávu valné hromadě; jsou kdykoli oprávněni příležitostně revidovati pokladnu a účty. Zejména jest jim přesvědčovati se o řádném placení členských příspěvků a o plnění družstevních závazků.

Článek V.

Úhrada nákladu.

§ 20.

Náklad, jehož vyžadovati bude připravení, provedení a udržování podniku, uhradí vodní družstvo:

1. subvencemi státu a země, o jichž dosažení se postarati náleží výboru,
2. po případě podporami zúčastněných okresů neb obcí,
3. zbytek nákladu uhradí se buď tak, že ihned se rozvrhne na členy a od nich najednou se vybere, anebo se uhradí pomocí výpůjčky, která splacena bude v přiměřených lhůtách rozvržením a vybíráním členských příspěvků.

§ 21.

Výbor družstva sestaví koncem každého roku rozpočet všech vydání a jich úhrady pro rok budoucí (§ 15. f) stanov) s výpočtem příspěvků (na

základě rozvrhu dle §§ 22.—24. stanov) na každého člena vypadajících tak, aby úhrnná potřeba všech výdajů řádně byla uhrazena, a vyloží je po dobu 14 dnů u předsedy družstva k náhlédnutí členstva. Zároveň jest přesně vyznačiti platební lhůty. Členové mohou během této doby podati u předsedy námitky proti rozpočtu a rozvrhu příspěvků.

O rozpočtu a námitkách usnází se valná hromada nařizujíc tím jeho provedení. *(Nevyhoví-li valná hromada námitkám proti rozvrhu podaným, možno se dovolati rozhodnutí polit. úřadu.)*

Článek VI.

Rozvrh a vybírání příspěvků.

§ 22.

Veškerý náklad (přípravný, náklad na projekt, náklad stavební, udržovací, správní) rozvrhuje valná hromada (§ 10. c) stanov) na účastníky dle zájmu.

- a) Náklad meliorační (odvodnění a povodnění) rozvrhne se v poměru velikosti súčasněné plochy každého společníka dle počtu hektarů.

Dle různého prospěchu třídí se súčasněné pozemky na tříd, s tím účinkem, že pozemky

v I. třídě počítají se celou súčasněnou výměrou (100%).....
v II. „ „ „ „
v III. „ „ „ „

Pokud samostatně pro sebe uzavřené části podniku vyžadují značně rozdílného nákladu, lze rozvrh příspěvků pro takové části (sekce) provésti odděleně s poměrným započítáním společných výloh.

Dle těchto zásad se založí příspěvkový katastr s udáním súčasněné výměry (v hektarech) pojatých pozemků dle příspěvkových tříd, a takto zjištěná plocha jednotlivých pozemků každého účastníka udává procento (měřítko) z celého nákladu na pozemek a jeho majitele vypadající.

- b) Náklad regulační rozvrhne se v poměru peněžní hodnoty súčasněných pozemků a jiných nemovitostí (budovy, cesty, dvory, studny atd.), která se vyšetří u pozemků násobením čistého katastrálního výnosu násobkem, u jiných nemovitostí odhadem.

Dle různého prospěchu (stupně nebezpečí, očekávaného zvýšení hodnoty) třídí se súčasněné pozemky a nemovitosti na tříd s tím účinkem, že se bere majetek v počet pro rozvrh příspěvků

*) Není-li v prospěchu značných rozdílů, lze třídy vynechat. Pro zařadění do jednotlivých tříd bude směrodatná různost očekávaného zvýšení výnosu a hodnoty pozemků, hustota drenáže, jednotkové ceny, jakost spodiny a p.

v I. třídě hodnotou 100% (celou)

v II. „ **)

v III. „

Dle těchto zásad založí se příspěvkový katastr majetku na regulaci súčasťněného s udáním peněžní hodnoty podle určené příspěvkové třídy, a takto vyčíslená peněžní hodnota súčasťněného majetku každého společníka převedena na procento hodnoty veškerého súčasťněného majetku udává percentuelní podíl (měřítko) z celého regulačního nákladu na dotyčný majetek a jeho majitele vypadající.

§ 23.

Zařadění nemovitostí do příspěvkových tříd, odhad hodnoty a sestavení příspěvkového katastru dle zásad v § 22. obsažených provede před zahájením stavby za součinnosti správce stavby výbor a schválí valná hromada. Na základě tohoto příspěvkového katastru rozvrhují a vybírají se příspěvky členské provisorně až do ukončení stavby. (Členské příspěvky vybrané (§ 24. stanov) zatímně před sděláním definitivního rozvrhu započítají se do příspěvků definitivně rozvržených.)

Ihned po ukončení stavby (po kolaudaci viz § 27. stanov) celého podniku aneb samostatné části jeho provede výbor za součinnosti správce stavby (vezmouce zřetel k eventuelním značnějším změnám během stavby; nastalým) revisi příspěvkového katastru, vypracují súčasťně definitivní rozvrh celého nákladu stanovením ciferní částky vypadající na každého účastníka celkově (při zaplacení najednou) neb ročně (při anuitním splácení výpůjčky) a předloží tento rozvrh valné hromadě ke schválení.

Výborem sestavený rozvrh příspěvků jest (obdobně jako v § 21. stanov) po 14 dnů před valnou hromadou vyložiti k nahlédnutí členstva; námítky členů je během této doby podati u předsedy družstva, který je povinen předložiti je súčasťně s návrhem rozvrhu příspěvků valné hromadě k rozhodnutí.

Není-li po provedení podniku důvodu pro změnu prvotního katastru příspěvkového, potvrdí jej valná hromada po provedení podniku jako katastr definitivní.

§ 24.

Příspěvky vyměřené dle rozpočtu a rozvrhu (§§ 21.—23. stanov) předepíše předseda vodního družstva s udáním platební lhůty jednotlivým členům a vybírá je pokladník buď přímo neb prostřednictvím berního úřadu, jenž je vybírá tímž způsobem jako státní daně.

**) Zpravidla zařadí se pozemky v inundační ploše do I. třídy, výše položené do dalších tříd; budovy a objekty zařadí se obdobně do příslušných tříd dalších; na př. inundované pozemky 100%, pozemky až do 1.50 m nad inundační linií 70% a pod.; budovy, za povodně m vysoko zaplavené ...%, atd. dle okolností.

Příspěvky včas nezaplacené vymáhá předseda dle § 69. v. z. a §§ 17. až 19. zákona melioračního ze dne 30. VI. 1884, č. 116 ř. z. politickou exekucí, o niž zakročí u okresní politické správy. Nebyly-li zapraveny příspěvky do jednoho roku po splatnosti, jest předsedovi vodního družstva pečovati o vtělení zástavního práva k jich zajištění do pozemkové knihy. (§ 18. mel. zák. z r. 1884.) Zaplatí-li se příspěvky opožděně, jest hraditi zákonné úroky z prodlení a vzešlé tím výlohy.

Za splnění členských závazků (příspěvků) ručí každý člen svými pojatými pozemky, na nichž požívají nedoplatky do 3 roků po splatnosti s úroky a výlohami bez jakéhokoliv knihovního vtělení přednostního práva zástavního dle § 62. vodního zákona.

Vystoupivší členové ručí osobně za závazky, které vznikly do dne vystoupení.

Článek VII.

Provádění podniku.

§ 25.

O způsobu provádění podniku — t. j. buď zadáním jeho cestou nabídkového řízení podnikateli neb ve vlastní režii vodního družstva — rozhoduje valná hromada; její usnesení podléhá schválení subvenčních úřadů.

Správu a dozor stavby v ohledu technickém i finančním vykonává zemědělská rada úředníkem technické kanceláře, stejně i vedení stavby, nebylo-li smlouvou postoupeno podnikateli.

Zástupcům rady zemědělské a politických úřadů je volno nahlížeti do jednacích spisů, rozpočtů, účetních dokladů a účastniti se (bez práva hlasovacího) schůzí výboru a valných hromad.

Správce stavby bude míti na zřeteli též řádné finanční hospodářství a plnění finančních závazků vodního družstva, zejména aby byly družstvu řádně spláceny členské příspěvky a v případě potřeby, aby výborem a valnou hromadou bylo učiněno příslušné opatření.

§ 26.

Vlastníkům ploch potřebných k úpravě toků a odpadů (svodnic) pro svahy upraveného koryta a pro stezky (v šíři as 60 cm) podél toků poskytne vodní družstvo odškodnění, které se ujedná vzájemnou dohodou aneb určí úředně při vodoprávním řízení. Plochy tyto zůstanou vlastnictvím dosavadních majitelů a jen ve výjimečných případech lze je převzít do vlastnictví družstva. Majitel jest však povinen šetřiti podmínek úředně stanovených anebo vodním družstvem vydaných o používání a obdělávání těchto pozemků. Závazek tento lze knihovně zajistiti.

Malé části pozemků novým korytem oddělené vymění se mezi dotýčnými majiteli vzájemnou dohodou a případně vyrovnají se zbývající rozdíly hodnoty v penězích.

O změnách v pozemkové držbě dá družstvo vypracovati geometrovský elaborát a provésti dle něho knihovní pořádek během provádění podniku před konečnou kolaudací.

§ 27.

Po úplném ukončení podniku a sestavení kolaudačního operátu je předseda vodního družstva povinen žádati okresní politickou správu za provedení kolaudace vodoprávní a ekonomické.

(U většího podniku, z několika samostatných celků sestávajícího může se tak státi po ukončení každého jednotlivého uceleného dílu podniku.)

Článek VIII.

Udržování podniku.

§ 28.

K zajištění řádného udržování podniku v dobrém stavu utvoří vodní družstvo dle ustanovení melioračního zákona udržovací fond z členských příspěvků dle §§ 22.—24. stanov rozvržených společně s ostatní rozpočtenou potřebou a z částek subvenčních k tomu zvláště poskytnutých.

Správu udržovacího fondu jest vésti odděleně od správy ostatního jmění družstevního; udržovacímu fondu případnou vybrané pokuty a jiné nahodilé příjmy.

§ 29.

Výbor družstva ustanoví k dozoru nad provedenými stavbami podniku vlastního dozorce neb pověří tímto výkonem jinou vhodnou osobu, jíž jest veškeré zařízení opatrovati a běžné opravy prováděti.

Dozorci vodního družstva, byl-li vzat politickým úřadem do přísahy dle zákona o polním pychu, přísluší dle § 70. v. z. působnost a právní postavení přísázného polního hlídače.

§ 30.

Hnaní a pasení dobytka na upravených svazích je bezpodmínečně zapovězeno. Členy družstva tohoto ustanovení porušivší nebo jinak družstevní dílo poškodivší může předseda pokutovati penízem do 100 Kč v každém případě a mimo to jsou povinni nahraditi vodnímu družstvu veškerou škodu nezachováním předpisů anebo jinak zaviněnou.

Každý člen družstva ručí za jednání svých lidí.

Proti nečlenům poškodivším podnik zakročí předseda podáním trestního oznámení podle §§ 70.—74. vodního zákona, obdobně i proti členům opětovně neb úmyslně podnik poškodivším.

§ 31.

Každoročně po jarním tání a v podzimu vykonají členové vodního družstva výborem k tomu určení společně s předsedou (místopředsedou) (přehlídková komise) přehlídku celého družstevního podniku a všech jeho

zařízení za účelem zjištění stavu podniku, správného fungování všech zařízení a nutnosti eventuelních oprav. O výsledku podají písemnou zprávu výboru, který učiní další nutná opatření.

Článek IX.

Spory a stížnosti.

§ 32.

Spory, které vzniknou z poměru družstevního mezi vodním družstvem a členy, vyřizuje k žádosti obou stran smírčí soud, skládající se z 5 členů, kteří nenáleží výboru a z nichž dva jmenuje výbor, dva dotyčný člen a pátého jako předsedu volí členové takto jmenování. Neshodnou-li se o osobě předsedově, rozhodne los.

Pro jednání smírčího soudu a jeho rozhodnutí, mající pro strany moc pravoplatného rozsudku, platí předpisy civ. řádu soudního ze dne 1. srpna 1895, č. 113 ř. z. VI. hlava IV. díl.

O stížnostech na jednání výboru rozhoduje valná hromada, proti jejímuž výroku lze se odvolati k okresnímu politickému úřadu, jenž po slyšení zemědělské rady rozhodne (§ 10g).

Stanovy tyto byly schváleny v ustavující valné hromadě dne

Zatímní výbor:

Okresní politická správa v
na základě § 57. českého vodního zákona ze dne 28. srpna 1870, č. 71
z. z. vzala stanovy tyto na vědomí a uznala právní trvání vodního druž-
stva výnosem ze dne v

§§ 58. – 61. Organizace družstva.

§ 58. *K vedení spolku a k vyřizování záležitostí společenstva volte společníci nadpoloviční většinou hlasů počítaných dle § 56. ze středu svého výbor.*

§ 59. *Výbor vyvolí ze středu svého nadpoloviční většinou hlasů, počítaných dle hlav, starostu svého, který společenstvo zastupuje na venek a má býti oznámen politickému úřadu a zapsán do knihy vodní (§ 57.). (§ 22. zákona říšského.)*

Nepřijde-li v tom případě § 58. k místu žádná většina nadpoloviční, rozhodne užší volba a jsou-li hlasy sobě rovny, los.